ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՏԱՐԻ

Երկուշաբթի, 27 Նոյեմբերի 1896 թ. — 27 Նոյեմբերի երկուշաբթի, ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐԻ ՏԱՐԻ № 208

№ 208

ԴԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

ԴԱՏԱՎՈՐԱԿԱՆ ՀԱՐՑ

Ֆիլիպ, 26 Նոյեմբերի 1896 թ.

Դատաւոր Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Ռոմանով։

Դատախազ Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Ռոմանով։

Քարտուղար Ալեքսանդր Ալեքսանդրովիչ Ռոմանով։

Ֆիլիպ քաղաքի առաջին գիլդիայի վաճառական

— Ես ինչ գիտեմ, ինչ ասեմ, ինչ անեմ, ինչ խորհուրդ տամ

ԵՐԳ ԳՈՒՄԱՐԻ ԵՐ

ՀԱՅԿԱԿԱՆ ՀԱՐՑԵՐ

— Հայոց Պատրիարքական Տեղապահ Գերշ. Տ. Մատթէոս Վրդ. Իզմիրլեան վերադարձած է Պոլիս։

— Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Ճեմարանի ուսուցչական անձնակազմին մէջ նոր փոփոխութիւններ կատարուած են։ Ուսուցիչ Գէորգ Վրդ. Ղազարեան Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Ճեմարանի տեսուչ է նշանակուած։ Ուսուցիչ Գէորգ Վրդ. Ղազարեան Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Ճեմարանի տեսուչ է նշանակուած։ Ուսուցիչ Գէորգ Վրդ. Ղազարեան Ս. Էջմիածնի Ս. Գայանեան Ճեմարանի տեսուչ է նշանակուած։

—

ՀԵՌԱԳՐՆԵՐ

ԲԵՐԼԻՆ, 21 Դեկտեմբեր.—Մանիլեայից հաղորդում են, որ գրութիւնը կրիտիկական է. իտալացիների գործողութիւնները սահմանափակւում են Կադիտայի պաշարմամբ. Մանիլեայում ամեն օր յարձակման են սպասում. պատրաստւում են եւրոպացիներին քաղաքից հեռացնելու:

ԼՈՆԴՈՆ.—Ջեմսոնն ազատուած է բանտից:

ՋԱՆԶԻԲԱՐ.—Մագադոկսում, Աֆրիկայի արեւելեան կողմը, տամալիոնները սպանել են իտալական ընդհանուր-հիւպատոս Ձեկկին, իտալական «Վոլտուրնո» և «Ստաֆֆետտա» մարտանաւերի հրամանատարներին, այլ և 6 սպաներին 100 հոգի վիրաւորուած են: Մանրամասնութիւններ դեռ ևս չկան:

ՀՈՄ, 22 Դեկտեմբեր.—(Իտալական ադբիւրից): Կառավարութիւնը Ջանզիբարի հիւպատոսից մի հեռագիր է ստացել որ հաղորդում է, թէ հիւպատոս Ձեկկիի կարաւանները, որոնք ուղարկուած էին հետազոտելու Վորիչեսկի գետի ափերը, գալս էին եկել Մոգադոկսից, գիշերել էին Սոֆոլիում. մահակից էին նաւերի հրամանատարները, մաքսատան. տեսուչը, 7 սպայ, 6 նմուտպայ և 70 զինուոր-ասկեարներ: Դիշերը բանակը յարձակման ենթարկուել թափառական տամալիոնների կողմից, որի ժամանակ երկու կողմից մի քանի հոգի էին սպանուած: Նոյեմբերի 26-ին կարաւանը վերադարձել էր, և այդ ժամանակ կռիւը նորոգուել էր. սպանուած է մի այն մի հոգի. վիրաւորուած կապրալն ու 2 զինուոր ազատուած են. ասկեարներից 18 հոգի սպանուած են, 17-ը վիրաւորուած: Իտալական կամիսարը ծովային զինուորների զօրամասը էր ուղարկել, որը գանել էր եւրոպացիների 14 դիակ և յետ էր բերել, պատժելով տամալիոններին: «Ստաֆֆետտան» մեկնել է Ջանզիբար, «Վոլտուրնո» մնացել է Մոգադոկսում, «Գովերնոլէն» կանգնած է Մերկում:

ՀՈՄ. Պատգամաւորների ժողովի Վիկոնտի-Վենոստան դրական պատասխան տուից Մոգադոկսում պատահած անցքի մասին Ստաֆֆանիի «Գործակալութեան» հրատարակած մանրամասնութիւններին վերաբերող երեք հարցի: Մինիստրն ասելացրեց, Ձեկկիին կառավարութիւնը յանձնարարել էր գնալ էլ բենադիրի ափը և այնտեղի կայարանների. կառավարութիւնը յանձնել իտալական ընկերութեան: Մինիստրը չի կարողանում պարզել, թէ ինչու Ձեկկին մանել է երկրի խորքը Վոբիշերիի գետի ուղղութեամբ: Մինիստրը կառավարութեան և պատգամաւորների ժողովի կողմից խորին ցաւ է յայտնում այդ քաջ մարդկանց մահուան առթիւ: Պատավարութիւնը կըզգաուշացրէ խստիւ պատժել յանցաւորներին այդ երկրում իտալական հողերն ապահով պահելու նպատակով: Ռուդինին հաստատից Վենոստայի բացատրութիւնները և յիշեցրեց, որ միշտ հակառակ է եղել էլբինդիրի ափի գրաւման: Կառավարութիւնն այժմ էլ հակառակ է իր գոգերի ընդարձակմանն այդ ափում և մտադիր չէ պատահական ելութիւն յանձն առնել այն հետազօտութիւնների համար, որ ձեռնարկել է աշխարհագրական ընկերութիւնը: (Ծանր հառաչանքներ): Միջնադէպը վերջացած է:

ՈՒՔԻԻԻ.—Ժողովրդական մեծ ցոյցեր եղան այն պատճառով, որ միաբանական նշանակուած է յոյն թեկնածուն Մեֆոյի միաբանական ընտրութեան: Ժողովուրդը չի թողնում, որ նոր միաբանական ընտրութեան նշանակել. պէտք է այդ մասին ինքը դիմէ սինոդին:

ԿԱՀԻՐԷ.—Լորդ Կրոմերը հպիատական կառավարութեանը հաղորդեց, թէ ինքը լիազօրութիւն ունի յայտարարելու, որ եթէ կառավարութիւնն ընդունում է պատարանի վճիռը պարքի գանձարանին 500,000 ֆունտ ստեռլինգ վճարելու մասին, այն ժամանակ պատահանատուութիւնն ընկնում է եգիպտոսի կառավարութեան վրայ. բայց անգլիական կառավարութիւնը պատրաստ է փոխ տալ այդ գումարը, որովհետև, անգլիական կառավարութեան կարծիքով, եգիպտոսի կառավարութիւնը չի կարող վճարել այն: Պարքի հատուցման և տոկոսների քանակը յետոյ կորոշուին:

ԲՈՒԽԱՐԵՍՏ.—Նոր մինիստարութիւնը կազմակերպուած է:

Կրկին անգամ փողոցային ցոյցեր եղան: Մահակներով զինուած ամբոխին գլուխ էին անցած պահպանողական Նիկոն Փիլիպեսկու, Վիկտոր Եօնեսկու և մեքենի ուրիշները: Ոստիկանութիւնը ցրեց ցուցարարներին:

ԼՈՆԴՈՆ.—Նիւ-Եորկից հաղորդում են, որ Մակ-Կինլէյը և հատարակապետական կուսակցութեան պարագլուխները կատարեալ համաձայնութեան են եկել կոնգրեսի արտակարգ նիստի հրաւիրելու մարտի 3-ին, մաքսային նոր սիստեմ ստեղծելու համար:

ՔՈՒԲԼԻՑ.—Սի քանի եւրոպացիներ հիւանդացան ժանտախտով:

Կ. ՊՈԼԻՍ.—Իրերի դրութիւնը յարատեւ է: Անգլիացիները չանում են ընդհարում առաջ բերել պետական պարքի գանձարանի վարչութեան և պատերազմական հատատութիւնների միջև: Այդ նպատակով նրանք պնդում են, որ գանձարանի պատասխանատուները իրենք ընդդիմադրում են դատավճռի իրագործման: Լորդ Կրոմերի տուած յայտագիրը հրկիզ է ազդել մինիստարութեանը, որը դեռ ևս ոչ մի վճիռ չի կայացրել: Լուրեր են շրջում ճգնաժամի մասին. Անգլիական մամուլը խիստ յարձակում է գործում պատարանի վճռի դէմ և խօսում է այն մասին, թէ անհրաժեշտ է, որ Անգլիան իրական սիրապետութիւն հաստատէ եգիպտոսի վրայ: Անգլիական զեկավարող շրջանները նոյնպիսի կարծիք են յայտնում:

ՀՈՄ, 24 Դեկտեմբեր.—Սերբիայի թագաւորը մեկնեց Փլորենցիա: Հունգերիա թագաւորը մեկնի երկաթուղու կայարան ճանապարհ դրեց նրան:

ՀՈՄ.—200 ասկարիաններ «Bolta» շոգենաւով Մասսոային ուղեւորւում են դէպի էլբենադիր:

Կ. ՊՈԼԻՍ.—Յունաց պատրիարքը կոչուած էր Երկրորդ Քնօշկ, ուր նրան յանկութիւն յայտնեցին, որ Ամվրոսիայի Ուսքիւրի միտրապոլիտ ընտրուելը չընդունուի: Պատրիարքը յայտարարեց, որ ընտրութիւնը կատարուած է օրինաւոր կերպով, և ինքը չի կարող ինքնիշխան կերպով նոր ընտրութիւններ նշանակել. պէտք է այդ մասին ինքը դիմէ սինոդին:

Պատահելի է, որ սինոդը համաձայնի: Սինոդի զեկավարող անդամները յայտարար ցին, որ այդպիսի բան չի կարելի թոյլ տալ, և թէ պատեհանների ապիցատիւնը չպէտք է կերակիր դեր կատարէ եկեղեցու դէմ: Միւսները երկիւղ են յայտնում, թէ արդեօք սերբական կրօնական բաժանումն չի առիթ տալ, եթէ պատրիարքը պնդելու լինի իր հայեցակէտը:

Մեղմերլիայի առաջնորդական փոխանորդ Անթիմոսը, որին ռումինացիները ուղում են էքզարք ճանաչել, մտադրւում է Պերիայում օրհնել մի տաճար, որ ռումինական եկեղեցի է դարձած: Յունաց պատրիարքը դէմ է այդ քայլին և մտադիր է դիմել Դրան միջնորդութեանը:

Դեսպանները դիմեցին կառավարութեանը հարցնելով, թէ ինչու Կոստանդի էֆենդու տեղ, որ նշանակուած էր իրատարանական յանձնաժողովի անդամ Կրետէի համար, նշանակուած է Նազիմ-բէյը: Եթէ Կոստակին,—յայտարարեցին դեսպանները,—չգնայ Կրետէ, այն ժամանակ յանձնաժողովը կըսկսի իւր աշխատանքներն առանց նրան:

Կ. ՊՈԼԻՍ.—Սուլթանն այսօր ունկնդրութեան ընդունեց հայոց նոր պատրիարքին:

Յունաց պատրիարքը հրաժարուեց ապօրինի ճանաչել Ուքրւրի միտրապոլիտի ընտրութիւնը: Պատրիարքը յայտնի է, որ սերբերը կըհանգստանան:

ԼՈՆԴՈՆ.—Եգիպտոսի կառավարութիւնը, զիջելով խզուելի պահանջներին, ընդունեց քրիստոնեական կառավարութեան առաջարկութիւնն այն գումարների փոխառութեան վերաբերմամբ, որոնք պիտի վերադարձուին պարքի գանձարանի պահեստի ֆոնդին:

ԿԱՀԻՐԷ.—Լարուած դրութիւնը չի բարնակւում: Եթէ միջնադարեան ընդունի Կրամերի առաջարկը, կընդունի միայն առանց ընթացիկ հաշուի համար: Արտաքին գործերի միջնադարի պատասխանն արդէն ստացել է Գամբոնը. կառավարութիւնը նկատում է առանձնայն պայմանով, որ վերադարձնի այն դիակները 31-ին և այլ ևս պարտաւորութիւններ յանձն չառնել:

ԿԱՀԻՐԷ.—Արտաքին գործերի միջնադարը շնորհակալութիւն յայտնեց Կրամերին Անգլիայի առաջարկած զրամական օգնութեան համար և խնդրեց մաքդիզ Սոլսբըրուն խզուելի կառավարութեան ջնեմ շնորհակալութիւնը յայտնել մատուցած մեծ ծառայութեան համար:

ՀՈՄ, 25 Նոյեմբերի. Մի մարտանաւ 5 միտրալիոզ և ուրիշ ռազմանաւեր տուած նկատելից Մեկնից Մոգադոկսու ճանապարհին նաւը կրմանի Մատուա, որ նրանով կատարկուեն 200 ասկարիաններ:

ԼՈՆԴՈՆ. Հնդկաստանի փոխարքան հաղորդում է, որ չատ տեղերում անձրեւներ են գալիս: Հայի գներն ընկնում են: Չատ պատահների համար ապրելը վտանգն անցել է:

ՈՒԻՔԻԻԻ.—Հաղորդում են, որ Ուսքիւրի թեմի քաղաքներից և գիւղերից յունաց պատրիարքին հեռագրով բազմաթիւ բողոքներ են ուղարկուած Ամվրոսիայի Ուսքիւրի միտրապոլիտ ընտրելու դէմ: Այդ բողոքների մէջ, որոնց թւում գանւում է հոգեւորականութեան բողոքը, ուելի քան 70 ստորագրութիւն ունեցող, Ամվրոսիայի ընտրութիւնն ապօրինի է համարւում, որովհետև նախապէս չեն հարցրել թեմի կարծիքը: Ուսքիւրի թեմում կայ 11 հազար սերբիական և միայն 50 յունական տուն, ուստի յոյն միտրապոլիտ նշանակելը անհնարին բան է: Բացի դրանից, միտրապոլիտ Ամվրոսիայի դէմ, ինչպէս ասում են, գոյ պիտի բացուի մի անբարոյական վարմունքի համար:

ԿԱՀԻՐԷ.—Եգիպտոսի կառավարութիւնը պարքի գանձարանին վճարից կէս միլիոն ֆունտ ստեռլինգ, վերցնելով պետական գումարներից, որոնք կրլրացուեն Անգլիայում անելիք փոխառութեամբ:

Պատասխանատու խմբագրի՝
ՄԻՆԱՍ ԲԵՐԲԵՐԵԱՆ

Հրատարակիչ՝
ՍՊԱՆԴԱՐ ՍՊԱՆԴԱՐԵԱՆ

ՅԱՅՏԱՐԱՐ ԻԹԻՆՆԵՐ

„ՀԻԳԻԵՆԱ“ ԸՆԿ.

ԾԱՂԿԻ ԷՔՍՏՐԱԿՏՆԵՐ

ԶԱՆԱԶԱՆ ՀՈՏԻ. հանելի են, դիմացկուն, նշանաւոր կերպով բերում են մինչև այժմ գոյութիւն ունեցող ծաղիկ բերելուն և որբացրէ չբերին:

Գլխաւոր պահեստները СПБ., Площ. Александр. театра, 9. МОСКВА, ВАРШАВА. № 44717.

(М.) 14—2

Открыта подписка на 1897 г.
на еженедѣльный иллюстрированный журналъ
ВОКРУГЪ СВѢТА
50 еженедѣльныхъ иллюстрированныхъ №№ въ годъ, болѣе 2000 столбцовъ текста и до 400 рисунковъ.
КРОМѢ ТОГО БЕЗПЛАТНО
СОБРАНІЕ СОЧИНЕНІЙ
ЖЮЛЯ ВЕРНА
12 ТОМОВЪ!
ЛУЧШИХЪ РОМАНОВЪ:
80,000 верстъ подъ водою. Дѣти капит. Гранта.—Таинствен. островъ.—Воздушн. корабль.—Зеленый лучъ.—Вокругъ свѣта въ 80 дней.—Вверхъ дномъ.—Путеш. къ центру земли.
2 РОСКОШНЫЯ ПРЕМІИ:
Южный берегъ Крыма и Видъ Днѣпра у Кіева.
Олеографіи въ 40 красокъ. Худ. Кондратенко.
ПОДПИСНАЯ ЦѢНА НА ГОДЪ: безъ картинъ 4 р., съ двумя картинами 5 р. съ доставкою и пересылкою.
Адресъ редакціи: Москва, Валовая ул., д. Т-ва И. Д. Ситина.

(М.) 5—2

АЛЬДЕХИДЪ ВЛАДІО КРЕМЪ
Главный складъ въ Москвѣ. Тверской бульваръ, 7.
Малый флак. 80 к. Больш. флак. 1 р.
МОЖНО ПОЛУЧАТЬ ВЕЗДѢ.

(М.) 32—3

„ՀԻԳԻԵՆԱ“ ԸՆԿ.

ՄԱՅՐԱՔԱՂԱՔԻ ՕՃԱՌ

20 ԿՈՊ.

Հանելի խառնուածով հատ, առատ նարդ խառատ փրփուր:

Երաքանչիւր կտորի վրայ երկու մայրաքաղաքների 4 նկար կայ:

ՎԱՃԱՌԻՒՄ Է ԱՄԵՆ ՏԵՂ.

Գլխաւոր պահեստները. СПБ Площ. Александр. театръ, 9. МОСКВА, ВАРШАВА.

(М.) № 41811 2—5

ԱՐԱՔՍԻ ԽՄԲԱԳՐՈՒԹԻՒՆԻՑ

Բացուած է 1897 տարեշրջանի բաժանորդագրութիւնը: Հանդէսի երկու գրքերը, որ պարունակում են աւելի քան 150 ճոխ նկար, պիտակորած Թրքա-Հայաստանի բնութիւնից և ազգագրութիւնից, ապրիլ և նոյեմբեր ամիսներին: Բաժանորդագինը մնում է նոյնը—երկու գրքի համար 3 րուբլի, արտասահման՝ 10 ֆրանկ կամ 2 դոլար (տալէր): Մեր այս ձեռնարկութեան մասին աւելի մանրամասնութիւն տրուած է «Նոր-Դար»-ի 204 համարում: 1895 տարեշրջանի երկրորդ գիրքը իսկ կրտանի փետրուարին:

Դիմելու է այս ապառնով հասցէով С. Петербургъ, Симеону Гуламириянцу կամ St. Pétersbourg Simeon Goulamiriantz.

Խմբագիր հրատարակիչ «Արարատ»-ի ՍԻՄԷՈՆ ԳՈՒԼԱՄԻՐԵԱՆՑ

(685) 5—1

ԳԵՆԵՅԼՔ ՄԻՐԶՈՆ
ԱՏԱՄԻ ՏԻՄԱԼԵԱՆ ԷԼԼԷՔՍԻՐ ԵՒ ԱՏԱՄԻ ՏԻՄԱԼԵԱՆ ՓՈՇԻ
Խմբագրում է բերանը, պահպանում է ատամները:
Ա.Պ. Բ. ՏԵԼՈՆՈԷ-ՔԻՄԻԱԿԱՆ ԼԱԲՈՐԱՏՈՐԻԱ
Գլխաւոր պահեստները С. ЕТЕРБУРГЪ, площ. Александринскаго театра, 9. МОСКВА. ВАРШАВА.
(М.) 14—2
ՎԱՃԱՌՔԻ ՄԵՆ ԱՄԵՆ ՏԵՂ

Լոյս է տեսել
ՓԱՌԱԿԱԶՄ ԵՒ ՊԱՏԿԵՐԱԶԱՐԴ
ՕՐԱՑՈՑՑ 1897 Թ.
Ս. ԷՋՄԻԱԾՆԻ
Վեհ. Կաթողիկոսի, ս. Էջմիածնի, Գէորգեան ճեմարանի և այլ պատկերներով զարդարուած:
ԳԻՆՆ Է 20 ԿՈՊ.
Վաճառւում է Թիֆլիսում Կենդրոնական և «Արարատ» գրամաճառանոցներում, վիճակ, կուսհիսարներում և Հոգևոր կառավարութիւններում: Մեծ բանակութեամբ գնողին 20% զիջումն, եթէ գիմեն ս. Էջմիածնի Տպարանական ժողովին այս հասցէով: Св. Эчміадзинъ, Типографическ. Комитету.
(676) 10—6

ՇՆՈՐՀԻ
Թէյի համար մեր պատրաստած ֆրանսիական պաքսիմատների բարձր յատկութեան
ՄԵՆՔ ԵՐԱՇԽՈՒՅԼ ԵՆՔ
այն բանին, որ ուրիշները մեր պաքսիմատները
ՀՐՇԻՒ
ԸՆԴՕՐԻՆԱԿՈՒՄ ԵՆ
ԽՈՒՏԱՓՆԴԻՔ ԱՅԴ ԸՆԴՕՐԻՆԱԿՈՒՆԵՐԻՑ
որոշելու համար դրչելով չէր ՔԷրհայն
С. СІУ и К°

(М.) 14—2

Тифлисъ Лѣт. цензурою 29-го Ноября 1896 г. Տպարան Ա. Մելիք-Շահնազարեանց: Типогр. А. О. Меликъ-Шахназаріанца, Головинскій просп. домъ Рейтера